Život ve sboru – odpuštění

Původ materiálu
Jiří Ort
Pořadí v lekci
25

Téma

Na čem a na kom záleží

Cíl

Otevřít s dětmi otázku významnosti z pohledu lidského a z pohledu Božího.

Pro učitele

Výkladové poznámky

Úvod této kapitoly (vv. 1–5) není omylem, ale předznamenáním, které určuje náš život, naše postoje — uvědomit si, jaká životní pravidla patří do království Božího. A ta neplatí pouze pro druhé, ale především pro nás.

Právě sem patří slovo o dětech. V dnešní době a v západní kultuře poněkud riskantní, protože kultura naše a biblického světa jsou v pohledu na dítě zcela odlišné. „Pokořit se znamená pro Matouše něco zcela konkrétního: sloužit druhým tak samozřejmě, jak to bylo běžné pro děti v tehdejším světě.“ (Limbeck, str. 200). Takže jde o postoj k druhým lidem, které prostě dítě bralo (muselo brát) vážně, protože na nich bylo závislé.

Matouš pohled otáčí a ukazuje, že zase my musíme brát vážně právě ty, kteří jsou závislí na nás, které ovlivňujeme svým jednáním, svými postoji. Znovu — jde o to, že království Boží je otevřené právě těm na okraji.

Praktický dopad je v tom, že naše jednání a postoje mohou způsobit nedůvěru v to, co reprezentujeme (nabídka Božího království) a otevřít tak cestu těm, kteří ty „maličké“ nalákají na důrazy, které nejsou k životu. Alespoň ne podle Ježíše. „Ti, kteří svým,pohrdáním maličkými“ (18,10) pohoršují určité lidi v obci a činí je proto náchylnými pro svody lživých proroků, by si měli vzpomenout na Boží vůli. Svedená a bloudící ovce vyžaduje více ohledů než 99 těch, které nezabloudily. Také to může být důvodem, abychom se zřekli křesťanských

svobod.“ (Limbeck, str. 202)

Až odtud dávají smysl další oddíly — o svádění k hříchu, podobenství o ovci, která zabloudila (nikoliv „se ztratila“!), o napomínání, o odpuštění. Všechno jsou to výroky, které podtrhují důležitost života těch, kteří jsou závislí na naší zvěsti.

To celé je o sboru — o církvi, která je založena na Kristu. Je dobré si uvědomit, jaký obraz používá Matouš o církvi — obraz domu postavenému na skále (Mt 16,15–18). A tou skálou je vyznání, že Ježíš je Kristus (viz také podobenství o dvou stavitelích Mt 7,24–27). Základ je stěžejní, ale zároveň máme před očima stavbu církve, která musí být podle evangelisty funkční — o tom je 18. kapitola.

Úskalí

Je nutné brát celou kapitolu v kontextu starosti o maličké, kterým patří království Boží. Stejně jako v předchozím oddíle s podobenstvím o pšenici a koukolu by právě to mělo být tématem — jde o to, že nemáme právo upírat druhým Boží království, upírat jim to, že i oni patří Pánu Bohu — „Právě tak je vůle vašeho nebeského Otce, aby nezahynul jediný z těchto maličkých“ (Mt 18,14).

To je dobré mít na paměti při čtení textu o napomínání. I tady jde o ty maličké, které by špatný příklad mohl svést na špatnou cestu. Zároveň však o ty, kteří jsou napomínáni. Je to skutečně náročný oddíl, zvláště Mt 18,17. Závěrečné slovo o pohanu a celníkovi zní naprosto „neježíšovsky“. Kdybyste se na tomto textu (který můžete v klidu vynechat — pro dvě mladší skupiny určitě!) s dětmi zarazili, můžete otevřít otázku Matoušova autorství a jeho příslušnost k židokřesťanskému směru v církvi. Meinhard Limbeck k tomu píše: „Bratrské napomínání mělo v židovství již dlouhou tradici (Lv 19,17). […] Cílem napomínání požadovaného Zákonem nebylo tedy odsouzení, nýbrž zpětné získání bratra a tím také znovunastolení Božího řádu.“ (Limbeck, str. 203)

Odkazy

Limbeck, Meinrad: *Evangelium sv. Matouše.* Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1996

Pro děti

Předškoláci

Přečteme podobenství o zbloudilé ovci (Mt 18,10–14), máme připravené čelenky s ovečkami nebo prostě vystříhané ovečky.

Děti, Pán Ježíš vyprávěl příběh o ovečkách a o pastýři. Tam, kde žil Pán Ježíš, nebyly rozlehlé louky, na které by se ovečky vypouštěly z ohrady a nechaly se tam pást. Kolem nich vždy běhal pes, aby je chránil, aby je hlídal. V Ježíšově zemi musel pastýř hledat místa, kde by se ovečky mohly napást. Šel vepředu před svým stádem a vedl je. Zpíval nebo hrál na píšťalku a ovečky šly za hlasem, který znaly.

Nasadíme si čelenky nebo vezmeme ovečky, děti jdou v řadě za sebou za pastýřem a zpívají písničku.

Píseň: *Za sebou ovečky jdou* (Já jsem tady a zpívám 106)

Došli jsme až na pastvu, pastýř si přepočítává ovečky — a jedna chybí. Co se mohlo stát? Ovečka uslyšela nějaký jiný hlas, jiné pískání a vydala se za ním? Nebo byla na konci řady, chvíli se někde zdržela a stádo už nenašla, už neslyšela hlas svého pastýře? To všechno se mohlo stát. To nám příběh neříká. To, co nám říká, je, že ovečka zabloudila. Ale to nejdůležitější je, co nám říká o pastýři. Pastýř si všiml, že mu jedna ovečka chybí. Mohl se na ni rozzlobit. Mohl si říci — ovečka hloupá, může si za to sama. Ale to on neřekl a vydal se ji hledat. Zazpíváme si o tom písničku.

Píseň: *Ovečka kudrnatá* (Zpíváme si písničku 13)

Tak to je krásné, že pastýř našel svoji ztracenou ovečku. Ale proč nám to Pán Ježíš říká? Já myslím, že proto, že bychom si měli všímat toho, jestli někdo nezabloudil. Že bychom měli jeden druhého ujišťovat, že nám není jedno, jestli je s námi nebo ne. Že i kdyby zabloudil, tak my si toho všimneme. Že se ho vydáme hledat, i kdyby provedl něco, co nás zlobí. Protože s tím hledáním je vždy spojené odpuštění.

Utvoříme kruh, jedno dítě si stoupne doprostřed kruhu zavře oči a natáhne před sebe otevřenou ruku. Zpíváme píseň a dítě na „oči otevři“ otevře oči a my mu do dlaně vložíme překvapení (podle zvážení obrázek, bonbón…). Prostřídají se tak všechny děti. Děti — ovečky patří k sobě, patří společně pastýři a mohou se z toho těšit.

Píseň: *Teď s námi jsi* (Já jsem tady a zpívám 44)

Pomůcky: Limbeck: *Evangelium sv. Matouše*; *Já jsem tady a zpívám* (zpěvník s CD); *Zpíváme si písničku 1 — chválíme Pána s nejmenšími* (zpěvník); čelenky s hlavou ovečky nebo obrázky oveček.

Mladší školní děti

Přečteme text Mt 16,15–18; 18,1–6.10–14.21–22. Vyzveme děti, aby z lega (z kostek) postavily dům, a k tomu vyprávíme (případně dům přineseme postavený a vyprávíme nad ním).

Stavíme dům. Evangelista Matouš si jako dům představoval církev. To, co pro něj bylo důležité, byly základy, na kterých je dům — církev postavený. Věděli byste, na čem by dům stál pevně? „Skála“. Přesně tak. A tou skálou je všechno to, co přinesl Ježíš z Nazareta. Evangelista Matouš to ještě upřesňuje — skálou je vyznání, že Ježíš je tím, kdo nabízí život. Že Ježíš je Mesiáš. Tak jak to vyznal Petr.

Ale evangelista Matouš nikdy neřekl, že dům církve stavíme my (tak jako vy jste ho postavili z lega nebo z kostek). Říká: „Na to bychom sami nestačili, tento dům staví Hospodin.“

Dům se povedl, že? Určitě do něj každý rád přijde! Ale co se to děje? Spolu s dětmi pokládáme na dům šátek. Každé dítě i my jeden.

Dům zmizel, ztratil se lidem z očí. Ti místo do něj vstupují do jiných domů. Co myslíte, jaké věci způsobují, že lidé nevidí, co pěkného Pán Bůh v církvi nabízí? Když se k sobě neumíme chovat; když se v tom domě lidé hádají a nemluví spolu, když tam nikoho nezajímá, že je druhý nemocný, nešťastný, že nemá práci; když se tam lidé zajímají především o to, jestli je všechno podle jejich představ.

Co s tím? Koho evangelista nazývá tím základem, na kterém církev stojí? Ježíše z Nazareta. Mohli bychom tu vyprávět mnoho příběhů, mnoho událostí, kde byl Ježíš hlavní postavou. Vzpomenou si děti? V naší kapitole evangelista Matouš jako základ těchto příběhů ukazuje Ježíšův zájem o druhé a odpuštění.

Děti, vzpomenete si, kdy vám doma něco odpustili? Při každé vzpomínce vezmeme zpět jeden šátek. Pán Ježíš ujišťoval lidi kolem sebe, že právě odpuštění vytváří domov. Že právě odpuštění je základem Boží stavby církve. Že bez Božího odpuštění bychom zabloudili.

Píseň: *Odpusť* (SV 233)

Pomůcky: Limbeck: *Evangelium sv. Matouše*; legové kostky (nebo jakékoliv), případně připravený dům z lega či z kostek; různobarevné šátky; zpěvník Svítá.

Starší školní děti

Přečteme text Mt 18,1–14.21–22.

Slyšeli jste někdy o Mahátma Gándhím? Byl to významný člověk, který žil v první polovině 20. století v Indii a dovedl ji k nezávislosti na Velké Británii. A to nenásilným způsobem. Ovlivnil i Martina Luthera Kinga, o kterém jsme mluvili minulou neděli. Mahátma Gándhí vypráví ve svém životopise o tom, jak se v době studií v Jižní Africe zajímal o Bibli. Zvláště ho zaujalo Kázání na hoře. Myslel si, že v křesťanství může být nalezeno řešení problémů, které s sebou nese rozdělení společnosti do kast, problémů, které sužovaly už po tisíciletí Indii. Vážně

uvažoval o tom, že se sám stane křesťanem. Jednoho dne chtěl jít do kostela na mši. Zastavili ho u vchodu a dali mu na srozuměnou, že pokud se chce zúčastnit bohoslužeb, bude vítán v kostele pro černé. Odešel a už se nikdy nevrátil.

Chci se vás zeptat: Jaké znáte příběhy s Ježíšem z Nazareta? Vybavíte si, jaké příběhy jsme si vyprávěli v tomto školním roce?

Použijte obrázek Ježíše z *Dvakrát měř, jednou věř* (6. oddíl, str. 2). *Uzdravení (dokonce dar života), odpuštění hříšníkům, učitel (blahoslavenství — o Božím království)*. Věděli byste, co tyto příběhy spojuje? Zájem o druhého člověka, darování života, darování nové šance na život.

Všechno to nadchlo Mahátmu Gándhího. Jenže — co je to platné, když pak zjistil, že to v církvi chodí jinak? Že tu krásnou nabídku lidé přiznávají jenom někomu? Evangelista Matouš o tom dobře věděl. Dobře věděl, že sbor, církev, se může stát místem, kde místo radosti z Boží lásky najdeme tvrdost a nezájem. A moc dobře věděl, jak snadno pak mohou hledající lidé zabloudit daleko od Hospodina. Proto shromáždil do jedné kapitoly i tvrdá Ježíšova slova. Abychom si dobře uvědomili, jak důležité je nabízet pomoc i (a právě těm) nepatrným, jakými byly v Ježíšově době děti. Že nám má záležet na tom, aby nezabloudily (podobenství o ovci, která zabloudila). Že nám má záležet na tom, aby díky odpuštění dostali šanci i ti, kteří zabloudili.

Píseň: *Odpusť* (SV 233)

Pomůcky: *Dvakrát měř, jednou věř*; zpěvník Svítá.

Přesah

Bohoslužby: Dokázali byste si vzpomenout, o čem je Večeře Páně, která smysl bohoslužeb zřetelně ukazuje? Čím začíná (v některých sborech tak začíná každá bohoslužba — učitel vybere podle situace)? Vyznáním vin a prosbou o odpuštění. Kdo přitom vedle sebe stojí? Dospělí i jejich děti. Všichni jsou tam společně, nikdo není víc nebo méně. Jen takto tvoříme sborové společenství. Neumíme to, ale stále znovu se o to pokoušíme. S Boží pomocí.

Společensky: Existuje něco takového jako společenství Večeře Páně i ve společnosti? Kde by takto stáli všichni spolu a prosili za odpuštění? Kde by nikdo nebyl víc než ten druhý? Lidé se o to stále znovu pokoušejí. Někde se jim to daří, někde ne. (Kibucy, různá komunitní centra [Autonomní sociální centrum Klinika] a další.)

Liturgie

Písně

Od tebe dostávám (Já jsem tady a zpívám 36); *Posaď se se mnou ke stolu* (Já jsem tady a zpívám 40); *Teď s námi jsi* (Já jsem tady a zpívám 44); *Za sebou ovečky jdou* (Já jsem tady a zpívám 106); *Ježíši Kriste, Pastýři náš* (Zpíváme si písničku 12); *Ovečka kudrnatá* (Zpíváme si písničku 13); *Podobenství o Hostině* (SV 14); *Kdo na kolenou klečí* (SV 148); *Odpusť* (SV 233); *Vlak Boží* (SV 355)

Biblický text k zapamatování

Kdo se pokoří a bude jako toto dítě, ten je největší v království nebeském. A kdo přijme jediné takové dítě ve jménu mém, přijímá mne. (Mt 18,4–5)

Rituál

Jako píseň „matoušovského cyklu“ budeme zpívat, příp. recitovat píseň *Neskládejte v mocných naději* (SV 215). Tento týden už zpíváme píseň celou.

Okénko do bohoslužeb

Zeptáme se dětí, resp. sboru, jestli nám zde dnes někdo nechybí. Můžeme se dovědět ledacos… Možná se zeptejte nějak jinak… Nejde o výtku nebo napomenutí.

Jde o to nějak uvést, že pro pastýře je každá ovečka důležitá, záleží mu na ní, registruje, když chybí.

Můžeme také použít obrázek velkého stáda ovcí nebo davu lidí.

Ale pozor, abychom už neřekli všechno, co dětem budou chtít říct učitelé v NŠ.

Příběh, o kterém si dnes budete povídat, je zapsán v evangeliu, které napsal Matouš. Najdeme u něj texty, které jsme zase nenašli u evangelisty Marka. Evangelistu Matouše velice trápilo, že v jeho sboru si někteří lidé myslí, že jsou víc, než ti druzí. A trápilo ho také, že kvůli tomu se ze sboru ztráceli lidé, kterým se kvůli tomu přestala líbit Ježíšova zvěst. Našel Matouš nějaké Ježíšovo slovo, které pomůže?

Modlitba

Pane Bože, moc tě prosíme, abys nám ukazoval, jak si být navzájem povzbuzením. Abys nám ve sboru i kolem něj lidi opuštěné a odstrčené a dával nám sílu jim pomáhat. Abys nám dával sílu přát jeden druhému tvoji lásku. Amen.

Kam dále
Limbeck, Meinrad: Evangelium sv. Matouše. Kostelní Vydří: Karmelitánské naklada…
Zpěvník "Já jsem tady a zpívám" (ikarmel.cz)

Odkaz na píseň

Báječnej bál uspořádal králů Král

Kdo na kolenou klečí, vídá dál

Odpusť, že dnes tak jako včera

Vlak Boží (SV355)

Cílová skupina

Předškolní

Mladší školní

Starší školní

Katechetické cykly

Dál přece nejdeme sami III (S Markem + S Matoušem a Lukášem)

Biblický odkaz (kat)

Matouš 18